

Het levensverhaal van...

Ad van der Gouw

3 december 1926

1947

m.s. Johan van
Van Oldenbarnevelt

1950

m.s. Kota Inten

Orde en Vrede

1947-1948-1949

Woonzorgcentrum

2003

Lochtenberg

De Bijsterstede

2016

13 november 2016

In de serie 'Wie is Wie?' verhalen over veteranen van de Bond van Wapenbroeders Afdeling Midden-Brabant, deze keer het bizarre verhaal van de Tilburgse Indiëganger **Dhr. Ad van der Gouw**. Nog nooit heeft hij zo openhartig over zijn belevenissen verteld. Niets werd hem bespaard, desondanks is deze vriendelijke, moedige, welbespraakte en nog altijd gedreven veteraan een voorbeeld voor velen. Ik mocht zijn bewogen levensverhaal aanhoren, opschrijven en aan U doorgeven.

1926-1946, de jeugdijaren.

Het is 1926, een jaar om even bij stil te staan, in dit jaar komt de huidige Engelse Koningin Elizabeth II ter wereld met de keizersnede, overlijdt de Hongaarse boeienkoning Houdini, voert Nederland de Wegenbelastingwet in, én... wordt op vrijdag 3 december, de hoofdpersoon van dit verhaal, Ad van der Gouw, in Tilburg geboren. Hij komt terecht in een werkzaam, streng katholiek gezin, heeft één oudere zus, later komt er nog een broer en is het gezin van der Gouw compleet. Zijn vader werkt in de textiel, moeder doet het huishouden. Na de kleuterschool volgt hij het basisonderwijs bij de nonnen en broeders van de Thomasschool aan de Ringbaan West in Tilburg. Deze geestelijken vormen hem en wijzen de weg naar, wat later zal blijken, een onzekere toekomst. Een sobere doch zinvolle jeugd die mede beïnvloed wordt door de naweeën van de 1^e en de oplopende spanning naar de 2^e Wereldoorlog. Zoals in die tijd normaal, gaat hij meteen na school aan het werk, bij de Fa. Heijmans Lederwaren, waar hij zich het vak van leerbewerker eigen maakt. In de oorlog wordt het nabij gelegen vliegveld Gilze en Rijen belaagd door vernietigingswapens, de V1 en V2. Af en toe bereiken die 'vliegende bommen' niet hun doel, komen terecht in Ad's omgeving, zaaien dood en verderf..., het maakt een oorlog onmenselijk. Oktober 1944 wordt Tilburg door de geallieerden bevrijd en dat is letterlijk en figuurlijk een bevrijding. Er moet veel opgebouwd en vooral zeer hard gewerkt worden, het is geen vetpot. Even na die nare oorlogstijd roept het vaderland hem op voor de dienstplicht, wordt medisch gekeurd en geschikt bevonden. Rekrut van der Gouw wordt ingedeeld bij de Limburgse Jagers, gelegerd op de Ernst Casimirkazerne in Roermond, bij het 4^e Bataljon, 11^e Regiment Infanterie, kortweg **4.11.RI**. genoemd. Zijn leven zal ingrijpend veranderen...

7 December
Divisie

1946-1950, naar Nederlands-Indië.

In Roermond krijgt hij een summiere verbindingsopleiding, vooral gericht op uitzending naar Nederlands-Indië. Limburgse Jagers zijn infanteristen en die gaan in de Gordel van Smaragd 'orde en vrede' brengen, zo wordt gezegd... Zijn verkering ziet het niet meer zitten als ze hoort dat haar vriend naar dat verre onbekende land moet gaan. Amsterdam, januari 1947 wordt hij ingescheept en vertrekt met het troepenschip de **m.s. Johan van Oldenbarnevelt** naar Batavia. Een aantal lange weken is het zijn thuis, zijn werk en huiskamer. De schepelingen dienen zich ruim 6 weken 'te vermaken', worden aan boord bezig gehouden met allerlei lessen, exercitie, brandoefeningen en meer van die disciplinaire zaken. Ook de weersomstandigheden spelen een grote rol... Een storm in de Golf van Biskaje is voor hem het dieptepunt van de lange reis, hij wordt vaak zeeziek, voert regelmatig de vissen en wenst soms dat hij 'dood zou mogen zijn...' Gelukkig gaat ook deze storm liggen en komen veilig in Batavia aan. Ze worden opgevangen in het **Mr. Corneliskamp**, een krijgsgevangenkamp o.a. geleid door fanatieke KNIL-militairen die korte metten maken met hun tegenstanders... Reeds op het 1e appèl is hij getuige van ware gru-

welikheden... Uit de nabije rivier worden de lijken opgevist van 'n moeder en haar twee kinderen, de keel doorgesneden, ledematen weg, totaal verminkt. Door de nieuwe manschappen wordt dit als een shock ervaren, in hun geheugen gegrift. Ad verhaalt van zijn talrijke belevenissen, het is schokkend, niet altijd even kies, nauwe-

lijks te stuiten gaat hij maar door. Zijn peloton heeft als taak krijgsgevangenen, landverraders, moordenaars en criminelen te bewaken, hun ontsnapping te voorkomen. Hij moet meemaken hoe de militaire rechtspraak **in oorlogstijd** ter plaatse functioneert... Uitgebreid en tot in de kleinste details komt het vuurpeloton ter sprake. Hoe hij ze ziet komen aangemarcheerd, twaalf schutters onder leiding van één officier. Ze houden halt bij het nabijgelegen gebouw, zetten hun wapens in het daarvoor bestemde rek. Koffie wordt geserveerd in de kantine, om moed te verzamelen voor de aanstaande executie, krijgen ze een borrel... In de tussentijd laadt de officier zes geweren met scherpe patronen en zes met losse flodders... Niemand van het vuurpeloton weet welk wapen met scherp is geladen... Een priester en dokter zijn eveneens aanwezig, dan klinkt het bevel 'vuur'... De officier maakt aan alle illusies een eind... Het verdere verloop is te bizar voor woorden beter maar niet te vermelden, de jonge soldaten zijn

er ongewild getuigen van... Even is hij werkzaam in de **Jan Pieterszoon Coenstichting**, een internaat gelegen in de villawijk Weltevreden van Batavia, hier woont

tevens de door Soekarno benoemde vicepresident Mohammad, Bung Hatta. Hij praat over de 1^e en 2° politionele acties waarbij vele kameraden gewond en/of het leven laten. In Tandjong Priok treffen ze een troosteloos 12-jarig weesjongetje aan. Ze vangen het jochie medelijdend op, voorzien hem van kleren, geven het kind een naam, Henkie. Henkie wordt door iedereen vertroeteld en verwend, is een soort mascotte voor de militairen, ze nemen hem overal mee naar toe... Later blijkt hij een jeugdig spion te zijn, die veel, zeer veel kwaad heeft aangericht, hoe teleurgesteld kun je zijn? Ad werkt aan de Marvaweg, is Brenschutter, verbindelaar en manusje van alles. Dan is er de moedige Aal (aalmoezenier) die troost en post van thuis komt brengen. Ze noemen hem **'de vuurtrekker'**. Telkens als hij zich laat zien, meegaat met 'n patrouille of transport

is er wel een incident of vuurgevecht waarbij verliezen worden geleden. Hij torst een zware last, dient later ook in Korea én Nieuw-Guinea. Halverwege 1949 raakt zijn bataljon onder de sterkte, nieuwelingen uit Nederland vullen de verliezen aan, maar voor Ad mag het afgelopen zijn. Hij is het vechten helemaal beu. Is oorlogsmoe, heeft angst, is een gevaar voor zichzelf én zijn kameraden... Hij komt terecht in het **Julianahospitaal** in Semarang, maar heeft moeite met de situatie, wil terug naar zijn maatjes. Dat gaat niet door, óók zijn commandant vindt dat het meer dan genoeg is geweest. Er zijn ook positieve verhalen te melden, het Nederlandse Rode Kruis is ter plaatse aanwezig, vele vrijwilligers zijn dienstbaar en proberen de nood te lenigen.

Ze verstrekken voedsel en kleding aan de arme bevolking en probeert goodwill te kweken. De laatste maanden van het verblijf in Nederlands-Indië is hij werkzaam bij de Gravendienst en heeft de droeve plicht vrienden en strijd-makkers de laatste eer te bewijzen. Dat alles heeft hem ge-raakt tot in het diepst van de ziel. Hij keert terug naar het va-derland met de **m.s. Kota Inten** en zet februari 1950 in Rot-terdam weer voet op vaderlandse bodem. Ze worden 'enthou-siastr' begroet door het demobilisatiecomité, krijgen f300, - kledinggeld uitgekeerd én... het nummer van de bus die hun naar huis zal brengen. Dat was het dan, niet meer en niet minder... Hij wordt thuis met respect en grote vreugde ont-vangen, een enorme ervaring rijker, moegestreden en 'door de wol geverfd'... Na nog zes weken Harderwijk, zit zijn dienstplicht er op, zwaait af en kan aan een volgende levensfase beginnen. Van defensie krijgt hij een militaire onderscheiding en mag zich voor altijd drager van het **Ereteken voor Orde en Vrede**, jaar-gespen **1947, 1948 en 1949**, noemen.

Rode Kruis is actief...

Orde en Vrede...

1950-1978, opbouwen van een gezin.

Het grootste bloemstuk in huis, vanwege zijn terugkeer uit Neder-lands-Indië, is van zijn oude werkgever, deze wil hem graag terug in het bedrijf. Maar Ad heeft eigenlijk andere plannen, wil iets anders gaan doen. In Indië is gebleken dat hij mooi kan tekenen, solliciteert bij de Fa. Van Boxtel in Tilburg naar de functie van etaleur. Hij wordt direct aangenomen, kan de volgende maandag beginnen. Maar een overbodige opmerking van de personeelsfunctionaris over "hoe geweldig het wel niet is te mogen dienen voor Koningin, volk en vaderland" aan het einde van het ge-sprek, schiet bij hem in het 'verkeerde keelgat'. Ad reageert onheus en kan de baan helaas vergeten... Hij neemt het werk bij zijn oude werkgever weer op en blijft daar tot 1970 actief. Ondertussen dient **Amor** zich aan, wordt verliefd op zijn Betsie, geeft haar het jawoord in 1959 en wordt drie jaar later de trotse vader van zoon Johan. Het gezin lijkt een prachtige toekomst tegemoet te gaan, maar zijn echtgenote is/wordt manisch depressief, ziet het niet meer zitten en besluit, tot groot verdriet van velen, in 1970 een einde aan het leven te maken. Dit slaat in als een bom, een ramp om mee te maken, hoe nu verder, wie voedt het enige kind op, hoe verwerk je zo iets, als dat al mogelijk zou zijn, wat is het leven dan nog waard? Vragen die Ad moet beant-woorden, oplossen en vooral geestelijk verwerken. Zijn moeder, die in dezelfde straat woont, biedt zo veel mogelijk de helpende hand, is er altijd, al die jaren, zij is een gro-te steun in die nare tijd. Daar komt bij dat in het zelfde jaar zijn werkgever, op 96-jarige leeftijd besluit, zijn zaak voorgoed te sluiten. Geen leed wordt hem bespaard, manmoedig gaat hij verder en vindt binnen de kortste keren werk bij 'n meubelmaga-zijn aan de Enschtsestraat te Tilburg. Hier worden meubelen verhandeld die afkom-stig zijn uit het Duitse Paderborn. Na acht jaar houdt ook deze firma het voor gezien, Ad is pas 52 jaar en moet wéér op zoek naar ander werk. Hij houdt zich bezig met onderhoud aan de woning, zijn hobby's, badminton, het maken van fietstochten, de vrijgezellenclub en het gezin dat zoon Johan aan het opbouwen is. Hij is hij actief lid van veteranenvereniging **VOMI**, een vereniging voor oud-militairen die in Nederlands-Indië hebben gediend, woont reünies bij en houdt zich op de hoogte van het wel en wee van zijn oude kameraden.

1978-1991, conciërge en vraagbaak.

Een paar jaar is hij zoekende, vindt dat niksdoen maar vreemd, het liefst wil hij aan het werk. Via de gemeente wordt hem een vrijgekomen functie van conciërge aangeboden bij basisschool 'Het Korenveld' in de wijk Korvel. Hij grijpt deze mogelijkheid met beide handen aan, als een geschenk van boven... Bijna 12 jaar is hij vraagbaak, organisator, stimulator, verhalenverteller en het toezicht oog van leiding, onderwijzers en ouders. Een uitdagende en prachtige baan zegt hij zelf, die hij altijd wel had willen doen... Maar eindelijk dan toch, in 1991 is het gedaan, hij wordt 65 jaar, zijn werkzame leven zit er op, verlaat met weemoed **zijn** schoolkinderen en mag gaan genieten van een meer dan verdiend pensioen.

1991- 2003, pensionado.

Twaalf jaren geniet hij met volle teugen van de vrijheid, het niet per se moeten, zelf de regie hebben en vooral niet te vergeten de geboorte van zijn kleinkind Britt, zijn oogappel en trots. Hij bezoekt regelmatig zijn oude collegae veteranen, is aanwezig bij excursies, trekt er op uit en houdt zich zinnig bezig. Dan slaat het noodlot helaas opnieuw toe, 17 augustus 2003 krijgt hij een hersenbloeding, wordt opgenomen in behandelcentrum **De Hazelaar** waar hij weken lang liefdevol en vakkundig wordt verpleegd. Hij brengt het er redelijk vanaf, heeft wel beperkingen, maar is nog volledig zelf redzaam en gelukkig geheel bij zinnen. Wel kan/mag hij niet meer voor zichzelf zorgen en dient op korte termijn verplaatst te worden naar een zorgcentrum. Zoon Johan regelt op prettige wijze de onmiddellijke ruiming e.d. van Ad's huis. Hijzelf wordt gastvrij opgenomen in Zorgcentrum **De Bijsterstede** en betreft daar een eigen optrekje, Lichtenberg, Kamer 317.

2003 – morgen..., een zorgzame bejaardenvriend.

In De Bijsterstede voelt hij zich, na enkele gewenningsweken, echt thuis. Het perso-

neel is maar wat blij met een dergelijke globetrotter en ook nog een die van wanten weet. Ze geven hem het gevoel er helemaal bij te horen. Hij is actief in allerlei commissies en contactgroepen zoals cliëntenraad, amusement- en voedingscommissie en spreekt er een duchtig woordje mee. Hij is kampioen sjoelen, maar kan nauwelijks een tegenstander vinden, "hij wint toch altijd" zeggen zijn 'tegenspelers...'. Daarnaast is hij lid van de **Bond van Wapenbroeders** en betrokken bij het wel en wee van de veteranen. Het zorgcentrum heeft hem een persoonlijk begeleider toegewezen, Kees van Doremalen is de naam,

heel toepasselijk wordt hij niet Kees maar **BOB** genoemd. Samen ondernemen ze allerlei activiteiten, vertellen elkaar hun verhaal, delen lief en leed, zijn na verloop van tijd kameraden geworden. Kees is jarenlang marktmeester geweest, dus hoeft het geen be- toog dat ze samen, bijna elke woensdag, op de markt in wijk De Besterd, worden aangetroffen. Zijn gezondheid laat helaas vooral de laatste maanden te wensen over. Onlangs zijn tumoren aangetroffen in lever en pancreas, die niet of nauwelijks meer

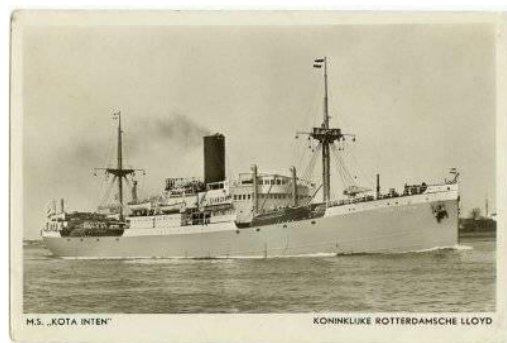
Vele bloemen sieren zijn kamer...

te behandelen zijn. Manmoedig slaat hij zich ook door deze nare berichten heen, sterker nog, hij heeft zijn zaakjes, als het ooit zo ver komt, geheel tot in de puntjes geregeld. Zijn zoon moet, na het overlijden, een groot feest geven en louter positieve herinneringen aan **papa** ophalen. Hoe groot kun je zijn, hoe realistisch kan een mens zich in de laatste jaren van zijn zo bewogen leven uiten? We kunnen een voorbeeld nemen aan deze beminnelijke man, vader, opa en trotse oud-strijder. Ik ben beretrots dat ik hem heb mogen interviewen. Wij veteranen van de Bond van Wapenbroeders, wensen Ad ondanks alles nog een zo prettig mogelijke tijd in Zorgcentrum De Bijsterstede.

Door: Jacques van de Ven, 20 maart 2013.

**M.S. Johan van Oldenbarnevelt
1947**

**M.S. Kota Inten
1950**

Naschrift:

Helaas, Ad is ontvallen op zondag, 13 november 2016, 's morgens om 05.00u. Vorige week nog vroeg hij of we afscheid kwamen nemen. Samen met onze secretaris gingen we bij hem op bezoek, dronken koffie, haalden herinneringen op uit het verleden en bespraken het wereldnieuws... Want ondanks dat zijn lichaam werd verteerd door alsmaar voortwoekerende kwaadaardige tumoren bleef zijn geest optimaal functioneren. Verbazingwekkend zo helder als hij was, op zijn leeftijd, bijna 90 jaar. Met realisme en karakter sleept hij zijn loodzware last de laatste jaren met zich mee, maar helaas, langzaam maar zeker laat zijn vechtlust hem in de steek en verlangt hij naar een vredig einde. Zijn wensen worden verhoord, hij neemt afscheid van familie en zijn Wapenbroeders en slaapt vredig in, onze Sobat is uit zijn lijden verlost. Zo waardig mogelijk en met respect, heeft de Bond van Wapenbroeders met zijn dodenwacht, compleet met banier, afscheid genomen van onze vriend en veteraan, hij ruste in vrede.

† 13 november 2016

Jacques van de Ven, 17 november 2016.